

ΘΡΑΚΙΚΗ
ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΕΤΗΣΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΘΡΑΚΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1897

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1897

Ο ΚΛΗΝΟΥΣ ΕΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΙ

«Καληνύτσα μου προυτσυστέφανη,
μάννα μ' μ' ἔστειλι γιὰ κρυὸ νηρό,
νὰ πουτίσουμε τὸν βασιλικό,
τὸν πλατόφυλλου.»

Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν «Καληνύτσα», διότι ἐπέδρασε πολὺ ἐπὶ τῆς παιδικῆς μου ποτὲ χρυστῆς ἡλικίας. Ἐπειτα εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ἡ ἰδέα ὅτι αὕτη εἶνε ὁμολογουμένως μία ἀπὸ τὰς κατ' ἐξοχὴν δημώδεις ἐλληνικὰς ἐορτάς, μία ἀπὸ τὰς ἀρχαιότερας διδασκαλίας, ἃς ὁ ἐπὶ τοῦ Καυκάσου προσηλωθεὶς Προμηθεὺς καυχᾶται ὅτι ἐδίδαξε κατὰ τὸν Αἰσχύλον πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, καθὼς καὶ «τοὺς ἐνοδίους συμβόλους.» Ἀφίνων κατὰ μέρος, ἐν γε τῷ παρόντι, τοὺς ἐνοδίους συμβόλους, ἦτοι τὰ καθ' ὁδὸν συναπαντήματα, ἀφ' ὧν μετὰ πεποιθήσεως θρησκευτικῆς ἐξαρτᾶ καὶ ὁ νεώτερος Ἕλλην τὴν ἐπιτυχῆ ἢ μὴ πορείαν τῶν ἐφημέρων ὑπθέσεών του, γράφω ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐορτάζεται ἡ «Καληνύτσα» ἐν Ἀδριανουπόλει ἰδίᾳ.

*
* *

Τὴν 24 Ἰουνίου, μνήμην τοῦ γενεθλίου τοῦ Τιμίου Προ-

ὁρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐορτάζεται ὁ «Κλήθωνας,» ὅστις ἐν Ἀδριανουπόλει (καὶ ἀλλαχοῦ ἴσως) καλεῖται «Καληνύτσα,» διὰ τὸν ἐξῆς, φαίνεται, χαρακτηριστικὸν οὐσιωδῶς λόγον. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην αἱ γυναῖκες, αἱ νεάνιδες ἰδίως, ἀφ' ἐσπέρας μετὰ τὸν ἐσπερινὸν στολιζοῦσι μικρὰν τινα κορασίδα ἐπιμελῶς καὶ καλῶς ὡς νύμφην, ἐντεῦθεν δὲ καθ' ἡμᾶς τὸ ὄνομα «Καληνύτσα» ἐκ τοῦ «Καλῆ—νυφίτσα.» Ἡ μικρὰ νύμφη θέον νὰ ἔχη ὡς ἀπαραίτητον προσὸν τὸ πλεονέκτημα ἢ μᾶλλον τὸ εὐτύχημα νὰ μὴ εἶνε ὀρφανή, ἵνα μὴ, φαίνεται, ἐπισκιάζεται ὑπὸ τῆς «μαύρης ὀρφάνιας» τὸ χαρμόσυνον τῆς ἐορτῆς. Τοιοῦτο τὸ τεῖχος τῶν ἀνθρωπίνων προλήψεων· τίς τολμᾷ ἀποινεῖ νὰ τὸ καταρρίψῃ; Διὰ τὸν δυστυχῆ φεῦ! δὲν ὑπάρχει εὐσπλαγχνία, ἐνῶ εὐσπλαχνος εἶνε πάντοτε ὁ δυστυχῆς.

Κρατεῖ ἡ εὐτυχῆς νύμφη εἰς τὰς ὄροσεράς χειράς της χάλκινον δοχεῖον ὕδατος ἐπιμελῶς ἐπικεκαλυμμένον λευκῷ ὑφάσματι· μειδιῶσαν τὴν περιφέρουσιν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ ἄνθη κρατοῦσαν, ὧν διὰ θρησκευτικούς, ἴσως καὶ κοινωνικούς, λόγους, προεξάρχει ὁ λαϊκὸς «βασιλικός,» σμῆνος μικρῶν κορασίδων ψαλλόντων ἀφελῶς τὸ χαριέστατον δημῶδες:

«Καληνύτσα μου, προυτουστέφανη» κτλ.

*
* *

Ἐξέρχονται τῶν οἰκιῶν μειδιῶσαι δέσποιναι σεβασταὶ χαραῶς πλήρεις καὶ ἐλπίδων ἀγαστῶν, κόραι ῥαδιναί, γάμου ἐπιτήδεια, ἀνὰ χειρας «σήματα» ἔχουσαι, ἀφ' ὧν τὴν μέλουσαν τύχην προεικάζονται ἐν τῇ ἐορτῇ ταύτῃ τῶν ἀνθῶν, τῇ ἀποκλειστικῇ ταύτῃ πανηγύρει τῶν κορασιῶν. Τὶ ἂν ἡ εὐρεῖα κληρωτὶς περιλάβῃ καὶ *σήματα* παρωχημένης πλέον

νεότητος κ' ἐλπίδων ψευθεισῶν ; ὦ ! χρυσῆ ἐλπίς, πῶς θερμαίνεις καὶ τὰ πλέον ψυχρὰ καὶ τὰ μᾶλλον ἀπογοητευμένα στήθη ! Ὡς ἡ Ἄρτεμις τὰ βέλη της, χαριέντως ῥίπτουσι ἐν τῷ δοχείῳ τὰ ασημάδια, » ἀφ' ὧν τι ἐσθλὸν προσιώνονται. Εἶνε ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὅτι ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὰ πολλά, εἶνε δακτύλιοι ; Καὶ διὰ τοῦ ἐπιμεμελημένου τῆς νύμφης στολισμοῦ δὲν ἐκδηλοῦται ἐνδόμυχός τις πόθος ; Μὴ δὲν εἶνε τοῦτο ποίησις ἐπαγωγὸς τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, σταθμός τις νέος ἀφίτου πορείας, κύβος τις ἐλευθερίως ῥιπτόμενος ἐν τῷ ἐλαφρῷ, σιγηλῷ καὶ ἀφρόεντι κύματι τοῦ παρθενικοῦ φλοίσβου, ἀκτίς τις αἰδημόνως ἐκτοξευομένη μετὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας ἐν ἐποχῇ ἀνοίξεως, ἐν τῇ πρώτῃ αἴγλῃ τῆς ἡοῦς ; Ὅπου ἀνθοδέσμη νεότητος, ἐκεῖ, ἐκεῖ τὸ ἄρωμα τῆς γλυκείας εὐτυχίας κρύπτεται ἐπιμελῶς.

* *

Καθ' ὄλην τὴν νύκτα τὰ σημάδια μένουσιν ἐν τῷ δοχείῳ ἐπικεκαλυμμένα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς μικρᾶς νύμφης, ἔνθα τὴν πρωϊάν γυναῖκες καὶ νεάνιδες τοῦ στρατευομένου τμήματος τῆς συνοικίας συναθροίζονται ἐπιχαρίτως βάλλουσαι μειδιάμα, ἐπαζλακοῦν ροδόχρους παρειάς. Κύκλω περὶ ἄνθη στρωννύμεναι ἀπαγγέλλουσιν ἐκάστη διάφορα ὀιστιχα, ἅτινα ἐν τῇ δημῳδαί «κουτσάκια» καλοῦνται. Ταῦτα ἐρωτικοῦ κυρίως θέματος ἢ ἐν γένει μελλούσης εὐτυχίας οἰωνοὶ ἐγείρουσιν ἄσβεστον γέλωτα, θεωροῦνται δὲ ὡς ἄλλοι χρησμοί· εἶνε ἡ λαλέουσα πηγὴ τοῦ Φοίβου ἐκείνου, ἡ μυστικῶς καὶ ἐρωτύλως διαγγέλλουσα εἰς τὸ εὐπιστον εὐς τῆς νεάνιδος ἢ τι ὀνειρώως ποθεῖ.

ἐν σημάδιον καὶ ἐγχειρίζει αὐτὸ εἰς τὴν τινα ἀνήκει. Πανηγυρικῶς ἢ ἐξαγωγῇ ἐν ἀρχῇ ἀρχεται πρὸς τιμὴν τοῦ Βαπτιστοῦ διὰ τοῦ ἐξῆς διστίχου.

«Σήμερα εἶνε τ' Ἀϊ-γιαννιῶ, εἶνε μεγάλη χάρι,
ὅσα σιντούκια κι' ἀνοιζα, ὅλα δικά μου νῆνε.»

Ἐννοεῖται ὅτι ἐκάστη νεῆνε ἢ γυνὴ ἐνδιαφερομένη καὶ περὶ τῆς τύχης τῶν λοιπῶν οἰκείων, ἀνδρῶν καὶ παιδίων, καταθέτει ἀνεπισήμως καὶ περὶ αὐτῶν διάφορα σήματα.

Ἡ ἐορτὴ ἐξακολουθεῖ μετὰ φαιδρότητος μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὁπότε μὲ σχόλια καὶ γέλωτας σχετικούς τῇ ἐκβάσει τῶν σημάτων διασκορπίζονται εἰς τὰς οἰκίας των, ἐνίοτε δὲ καὶ «φιλεούνται», ἵνα καθ' Ὁμηρον εἴπωμεν, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς νύμφης. Τὰ μικρὰ περιέρονται διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ τμήμα ψάλλοντα :

«Καληνύτσα μου προτουστέφανη,
μᾶνα μ' μ' ἔστειλε γιὰ κρὺς νηρό,
νὰ πουτίσουμε τὸν βασιλικό,
τὸν πλατόφυλλου.»

Ἐγὼ ποτὲ δὲν θά λησμονήσω τὴν «Καληνύτσα» τῆς παιδικῆς μου ποτὲ χρυσοῆς ἡλικίας.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1896.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΟΥΡΤΙΑΔΗΣ

Φοιτητῆς τῆς Ἱατρικῆς

[Ἀδριανουπόλιτης]

